Presented on : 08-01-2026
Registered on : 08-01-2026
Decided on : 08-07-2026
Duration : 00 year, 06 months, 01 days

ખંભાળીયાના મે. ચીફ જયુડીશીયલ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબ શ્રીની અદાલત સમક્ષ, મુ. ખંભાળીયા

ફોજદારી કેસ નં. ૮૩/૨૦૨૬

આંક : –

ફોર્મ – એ

ફરીયાદી	**શ્રી રામ ટ્રાન્સપોર્ટ ફાયનાન્સ કંું. લી.,** (અગાઉ શ્રી રામ સીટી યુનીયન ફાયનાન્સ લી.) થ્રુ પાવર ઓફ એટર્ની હોલ્ડર **દિલીપભાઈ પુંજાભાઈ ડુવા,** ઉ. વ. આ. પુખ્ત, ધંધો – નોકરી, ઠે. ધ્વારકેશ કોમ્પ્લેક્ષ, બીજો માળ, જુની પોસ્ટ ઓફીસ રોડ, નગર નાકા પાસે, જામખંભાળીયા, જી. દેવભુમિ ધ્વારકા
ફરીયાદ પક્ષ તરફે વિ.વ.શ્રી	એ.વી.બંધીયા
આરોપી	અકબર દાઉદ રાડીયા, રહે. શાંતિનગર, હુશેની ચોક, વારવાળા તા. ઓખામંડળ જી. દેવભૂમિ ધ્વારકા.
આરોપી પક્ષ તરફે વિ.વ.શ્રી	

ફોર્મ – બી

ગુનો બન્યાની તારીખ	૧૧–૦૯–૨૦૨૫
તહોમતનામું/ પ્લી લેવાની તારીખ	૦૭–૦૨–૨૦૨૬
પુરાવો લેવાનો ચાલુ કર્યાની તારીખ	૨૧–૧૧–૨૦૨૫
દલીલ સાંભળેલ તારીખ	–
જજમેન્ટ આપ્યાની તારીખ	૦૮–૦૭–૨૦૨૬
સજાના ઓર્ડર કર્યાની તારીખ (જો હોય તો)	૦૮–૦૭–૨૦૨૬

આરોપીની વિગતો

આરોપીની સંખ્યા	આરોપીનું નામ	અટક કર્યાની તારીખ	જામીન પર મુકત કર્યાની	ગુનાઓના આરોપસર	સજા / નિર્દોષ	ફરમાવેલ સજા	કેદમાં રહેલ મુદતનો સમય

			તારીખ				ક્રિ.પ્રો.કોડ ની સે.૪૨૮ ના હેતુસર
(૦૧)	અકબર દાઉદ રાડીયા	–	–	ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ– ૧૩૮ મુજબ.	સજા	બે વર્ષની સાદી કેદ તથા રૂા. ૬૦,૨૩૭/– દંડ.	–

<u>ફોર્મ – સી</u>

<u>એ – ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી :–</u>

નંબર	નામ	પુરાવાનો પ્રકાર	આંક
૧.	ફરીયાદીનુ સરતપાસનુ સોગંદનામું	ફરીયાદી	૦૭

<u>બી – આરોપીપક્ષના સાક્ષી :–</u>

નંબર	નામ	પુરાવાનો પ્રકાર
DW1	–	–
DW2	–	–

<u>સી – કોર્ટ તરફેના સાક્ષી :–</u>

નંબર	નામ	પુરાવાનો પ્રકાર
CW1	–	–
CW2	–	–

<u>એ – ફરીયાદપક્ષ તરફે આંકે પાડેલ દસ્તાવેજો :–</u>

નંબર	વિગત	આંક
૧.	અસલ ચેક નં. ૦૦૦૬૭૩	૧૧
૨.	ચેક રીર્ટન મેમો અસલ	૧૨

૩.	વકીલ મારફત મોકલેલ નોટીસની સ્થળપ્રત	૧૩
૪.	આરોપીને મોકલેલ નોટીસની રજી. એડીની અસલ પહોંચ	૧૪
૫.	આરોપીને મોકલેલ નોટીસ બજયા અંગેનો પોસ્ટ ખાતાનો ટ્રેકીંગ રીપોર્ટ	૧૫
૬.	પાવર ઓફ એર્ટનીની ખરી નકલ	૧૬
૭.	કંપની મર્જ થયા અંગેનો આર.બી.આઈનો લેટર	૧૭

બી – આરોપીપક્ષ તરફે આંકે પાડેલ દસ્તાવેજો :–

નંબર	આંક ના નંબર	વિગત
૧	આંક D-1/DW 1	–
૨	આંક D-2/DW 2	–

સી – કોર્ટ તરફે આંકે પાડેલ દસ્તાવેજો :–

નંબર	આંક ના નંબર	વિગત
૧	આંક D-1/DW 1	–
૨	આંક D-2/DW 2	–

ડી – મહત્વની વસ્તુઓ :–

નંબર	મહત્વની વસ્તુઓના નંબર	વિગત
૧	MO 1	–
૨	MO 2	–

–:: ચુ કા દો ::–

(૧) ફરીયાદપક્ષના કેસની ટૂંકમાં વિગત એવી છે કે, ફરીયાદી કંપની શ્રી રામ ફાયનાન્સ કું. લીમીટેડ (અગાઉ શ્રી રામ સીટી યુનીયન ફાયનાન્સ લી) ધી કંપનીઝ એકટ, ૧૯૫૬ હેઠળ નોધાયેલ

કંપની છે. અને જેની રજીસ્ટર્ડ ઓફીસ ચેન્નાઈ મુકામે આવેલ છે તથા ફરીયાદી કંપની ટુ વ્હીલર લોન, પર્સનલ લોન, તેમજ મોરગેજ લોન આપવાનુ કામકાજ કરે છે. અને ગુજરાત ભરમાં પણ અનેક શાખાઓ ધરાવે છે. તે પૈકી જામખંભાળીયા ખાતે ઓફીસ ઉપરોકત સરનામે આવેલ છે. અમો નિચે સહી કરનાર સદરહું કંપનીમાં આસી. લીગલ મેનેજર તરીકેનો હોદો ધરાવીએ છીએ તથા કંપનીના તમામ વ્યવહારોથી અમો વાકેફ છીએ અને સદરહું કંપની તરફથી અમોને પાવર ઓફ એર્ટનીથી અધકિાર અને સતા લખી આપવામા આવેલ છે. જેના આધારે કંપની વતી તહોમતદાર સામે કાયદેસર કાર્યવાહી કરવા સતા મળેલ છે. વધુમાં રીર્ઝવ બેંક ઓફ ઈન્ડીયા ધ્વારા તા. ૦૨/૦૨/૨૦૨૩ના સર્ટી નં. CHN.DOS.SSM-NBFC1.NO.S1022/13-18-036/2022-23 મુબજના સર્ટી થી શ્રી રામ સીટી યુનીયન ફાયનાન્સ લી. હવેથી શ્રી રામ ફાયનાન્સ લી. તરીકે ઓળખાશે અને તે નામથી કાર્યરત રહેશે. વધુમાં આ કામના તહોમતદારે ફરીયાદી કંપની પાસેથી તા. ૧૨–૦૧–૨૦૨૧ ના રોજ લોન એગ્રીમેન્ટ નં . DWAKHTW2101110001 થી રૂા. ૬૫,૦૦૦/– પુરાની ટુ વ્હીલર મોટર સાયકલ (હીરો મોટર કોર્પ) જેના રજી નં. જીજે–૩૭–એચ–૮૮૯૨ વાળી લોન લીધેલ હોય જેની એગ્રીમેન્ટ વેલ્યુ રૂા. ૮૧ ,૨૪૦/– પુરા છે. વધુમાં સદરહું એગ્રીમેન્ટ મુજબ લોનની રકમ તહોમતદારે માસીક રૂા. ૩,૩૮૫/– પુરાના ૨૪ હપ્તામાં લોન ભરપાઈ કરવાની હતી. વધુમાં આ કામના તહોમતદાર સદરહુ લોનની ભરપાઈ કરવામાં ખુબ જ અનીયમીત છે. આ કામના તહોમતદારએ સદરહુ લોન તા. ૦૭/૦૧/૨૦૨૩ સુધીમાં પુરી કરવાની હતી. પરંતુ આ કામના તહોમતદારે સદરહુ લોન આજ દિન સુધી પુરી કરેલ નથી. તેથી અમો ફરીયાદી કંપીનીએ તહોમતદાર ને સદરહું લોન ભરપાઈ કરી જવા વારંવાર લેખીત અને મૌખીત ખબર આપેલ અને સદરહું લોનની બાકી રકમ ભરપાઈ કરી આપવા જણાવેલ જેથી ફરીયાદી કંપનીના ચોપડામાંતહોમતદારના લોનના ખાતા મુજબ તા. ૦૯/૦૯/૨૦૨૫ સુધીના લોનના બાકી રૂા. ૬૦,૨૩૭/– પુરા અમારા અસીલના બાકી લેણી રકમ નીકળે છે. જે ફરીયાદી કંપની તહોમતદારને ભરપાઈ કરવા જણાવતા તહોમતદારે ફરીયાદી કં પનીને આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ.બેંક ધ્વારકા શાખાનો ખાતા નં. ૧૭૦૩૦૧૦૦૧૩૬૭ નો ચેક નં. ૦૦૦૬૭૩ તા. ૦૯–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજનો રૂા. ૬૦,૨૩૭/– પુરાનો આપેલ જે ચેક ફરીયાદી કંપનીએ પોતાના આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ. બેંક ખંભાળીયા શાખામાં કલીયરીંગ માટે આપતા સદરહુ ચેક તા. ૧૧–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજ ''**એકાઉન્ટ કલોઝડ**'' ના શેરા સાથે બાઉન્સ થયેલ જે અંગેની જાણ અમો ફરીયાદીને અમોની બેંક ધ્વારા થયેલ છે. સદરહું તહોમતદારને આપવામાં આવેલ લોન અંગે ફરીયાદીના ચોપડે કાયદાની જોગવાઈઓ મુજબ ફરીયાદીના હીસાબી ચોપડામાં તહોમતદારનું

કોમ્પયુટરાઈઝડ ખાતુ રાખવામાં આવેલ છે. જેની નકલ તહોમતદારને આપવામાં આવેલ છે. તહોમતદાર સાથેના દરેક વ્યવહારની નોંધ તહોમતદારને આપવામાં આવેલ લોન એકાઉન્ટ સ્ટેટમેન્ટની કોપી તહોમતદાર જયારે માંગે ત્યારે આપવામાં આવશે. વધુમાં સદરહું ચેક રીર્ટન થતા અમો ફરીયાદીએ અમારા એડવોકેટ શ્રી એચ.વી.બંધીયા મારફત તા. ૨૨–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજ તેમના સરનામે રજી.એડી.પોસ્ટ સ્ટેચ્યુટરી નોટીશ આપેલ. જે નોટીશ તહોમતદારને તા. ૩૦–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજ બજી ગયેલ છે. આમ તહોમતદારને સદરહુ નોટીસની જાણ હોવા છતા તહોમતદારે ફરીયાદી કંપનીને આજ દિવસ સુધી સદરહું ચેકની રકમ ચુકવેલ ન હોય અને તે બાબતે કોઈ દરકાર પણ લીધેલ નથી. એ રીતે તહોમતદારે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટુમેન્ટ એકટની કલમ ૧૩૮ તથા ૧૪૨ મુજબ ગુન્હો કરેલ છે. જેથી આ ફરીયાદ લાવવાની ફરજ પડેલ છે.

(૨) ફરીયાદ રજુ થતા આ કોર્ટ દવારા **બી.એન.એસ.એસની કલમ–૨૨૭** અન્વયે આ કામના આરોપી વિરુધ્ધ ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટ ૧૯૮૧ ની કલમ–૧૩૮ મુજબના પ્રોસેસ કરવાનો હુકમ કરેલ છે.

(૩) આ કામના આરોપીને સમન્સ બજી જતા આરોપી અદાલત સમક્ષ હાજર થયેલ છે. આરોપીને **બી.એન.એસ.એસ.ની કલમ–૨૩૦** મુજબ ફરીયાદ તથા પેપર્સની નકલો પુરી પાડયાની ખાતરી કરી આરોપીની ફરીયાદ હકીકત મુજબના ગુના સંદર્ભે **આંક–૧૦ થી પ્લી** નોધવામાં આવેલ. સદર નિવેદનમાં આરોપીએ ગુનો કબુલ નહી હોવાનું જણાવતા સદર કામ ફરીયાદ પક્ષે પુરાવા રજુ કરવા પર રાખવામાં આવેલ.

(૪) **સદર કામે ફરીયાદ પક્ષે પોતાનો કેસ સાબીત કરવા માટે નીચે મુજબનો મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવો રજુ કરેલ છે.**

મૌખીક પુરાવા:–

અ.નં.	સાહેદોનું નામ	આંક
૧	ફરીયાદીનું સરતપાસનું સોગંદનામુ	૦૭

દસ્તાવેજી પુરાવો :–

અ.નં.	દસ્તાવેજનું નામ	આંક
૧.	અસલ ચેક નં. ૦૦૦૬૭૩	૧૧

૨.	ચેક રીર્ટન મેમો અસલ	૧૨
૩.	વકીલ મારફત મોકલેલ નોટીસની સ્થળપ્રત	૧૩
૪.	આરોપીને મોકલેલ નોટીસની રજી. એડીની અસલ પહોંચ	૧૪
૫.	આરોપીને મોકલેલ નોટીસ બજયા અંગેનો પોસ્ટ ખાતાનો ટ્રેકીંગ રીપોર્ટ	૧૫
૬.	પાવર ઓફ એર્ટનીની ખરી નકલ	૧૬
૭.	કંપની મર્જ થયા અંગેનો આર.બી.આઈનો લેટર	૧૭

(૫) ફરીયાદ પક્ષ દ્વારા ઉપર જણાવ્યા સીવાય અન્ય કોઈ મૌખીક કે દસ્તાવેજી પુરાવો રજુ કરવામાં આવેલ નથી અને ફરીયાદ પક્ષ દ્વારા **આંક–૧૯ થી કલોઝીંગ પુરશીશ રજુ કરવામાં આવેલ છે. ફરીયાદપક્ષનો પુરાવો પુર્ણ થયા બાદ** બી.એન.એસ.એસની કલમ–૩૫૧ મુજબ આ કામના આરોપીનું વિશેષ નિવેદન નોંધવા માટે પુરતી તક આપવા છતા તેઓ જાતે કે પોતાના વકીલશ્રી મારફત હાજર રહેતા ન હોય આખરે ફરીયાદી દ્વારા આંક–૨૦ થી એફ.એસ.નો હકક બંધ કરવાની અરજી આપવામાં આવેલ હતી જે મંજુર કરવામાં આવેલ. ત્યાર બાદ ફરીયાદ પક્ષ દ્વારા કરવામાં આવેલ મૌખીક દલીલો વિગતે સાંભળવામાં આવેલ છે. જયારે આ કામે આંક–૨૧ થી ફરીયાદી દ્વારા આરોપી તરફે દલીલ નો હકક બંધ કરવા માટે અરજી આપવામાં આવેલ છે. જેમાં આ કામના આરોપી હાજર રહેતા ન હોય કે તેઓ તરફે કોઈ રીપોર્ટ આપેલ ન હોય તથા આરોપીને પુરતી તક આપવા છતા તેઓ ગેરહાજર રહેતા હોય જેથી આરોપીની દલીલનો હકક બંધ કરવા માટે અરજી કરવામાં આવેલ છે. જે મંજુર રાખવામાં આવેલ છે.

(૬) ત્યાર બાદ ફરીયાદી ના વિ.વ.શ્રીએ પોતાની દલીલમાં જણાવેલ છે કે, આ કામના ફરીયાદી એ આરોપીને નિયમ મુજબ લોનની રકમ આપેલી અને આરોપીએ તે પરત નહીં ચુકવી વિશ્વાસઘાત કરેલ છે. ફરીયાદીએ કાયદેસર રકમ આપેલ છે અને આરોપી ઉપર કાયદેસરનું લેણું છે. સદર કામે આરોપી દવારા ફરીયાદીને રૂા. ૬૦,૨૩૭/– પુરાનો ચેક આપવામાં આવેલ અને તે ચેક " **એકાઉન્ટ કલોઝડ** "ના શેરા સાથે પરત ફરેલ. વધુમાં તેઓ જણાવે છે કે સદર કામે ફરીયાદી તેમના પુરાવાના સોગંદનામામાં તેમની આંક–૧ વાળી ફરીયાદને સમર્થનકારી પુરાવો પુરો પાડેલ છે ફરીયાદીમાનો ચેક આરોપીએ પોતાના

કાયદેસરના લેણા પેટે આપેલ છે. સદર કામે આરોપી પક્ષે કોઈ પુરાવો રજુ રાખવામાં આવેલ નથી. આમ, આ કામે ફરીયાદી દવારા તેમની ફરીયાદ પુરવાર કરેલ હોય તેમજ ફરીયાદીનું કાયદેસરનું લેણું હોય આરોપીને કાયદાથી નિર્ધારીત સજા કરવા જણાવેલ છે. જયારે આરોપી પક્ષનો દલીલ કરવાનો હકક બંધ કરવામાં આવેલ છે.

(૭) હાલની ફરીયાદના કામે રજુ થયેલ પુરાવો અને લેખીત મૌખીક રજુઆતો ધ્યાને લેતા સદર કેસના ન્યાયીક નિર્ણય માટે નીચે મુજબના મુદ્દા ઉપસ્થિત થાય છે.

૧. શું ફરીયાદપક્ષ વ્યાજબી શંકાથી પર રીતે પુરવાર કરે છે કે, આ કામના આરોપીએ ફરીયાદીને કાયદેસરના લેણાં પેટે આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ.બેંક ધ્વારકા શાખાનો ખાતા નં. ૧૭૦૩૦૧૦૦૧૩૬૭ નો ચેક નં. ૦૦૦૬૭૩ તા. ૦૯–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજનો રૂા. ૬૦,૨૩૭/–પુરાનો આપેલ. જે ચેક ફરીયાદીએ તેમની બેંકમાં કલીયરીંગ માટે આપતા સદરહુ ચેક "**એકાઉન્ટ કલોઝડ**" ના શેરા સાથે સ્વીકાર્યા વગર પરત આવેલો અને સદર તકરારી ચેક મુજબના નાણાં વસુલાતની માંગણાની નોટિસ આપ્યા છતાં, આરોપીએ ફરીયાદીને તકરારી ચેક મુજબની રકમ નહી ચુકવી આપીને ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ હેઠળ શિક્ષા પાત્ર ગુન્હો કર્યો છે ?

૨. શું હુકમ ?

ઉપરોકત મુદા પરત્વે મારા નિર્ણયો નીચે મુજબ છે.

૧. હકારમાં

૨. આખરી હુકમ મુજબ.

(૮) આ કામના યોગ્ય ન્યાય નિર્ણય માટે ફરીયાદપક્ષ દવારા રજુ કરવામાં આવેલા મૌખીક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાઓ વંચાણે લઈ તથા નકકી કરવામાં આવેલા મુદાના નિર્ણય પર પહોચવા માટેના મારા કારણો–તારણો નીચે મુજબ છે.

// કા ર ણો//

મુદા નં.૧ તથા ૨ પરસ્પર સંકળાયેલા હોય પુરવા તથા કાયદાની ચર્ચાનું પુનરાવર્તન ટાળવા સદર બંને મુદાઓની ચર્ચા સયુંકત કરવી ન્યાયોચિત જણાતું હોય, મુદા નં.૧ તથા ૨ ની સયું કત ચર્ચા કરવામાં આવે છે.

(૯) સૌ પ્રથમ એ જણાવવું જરૂરી છે કે, ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટુમેન્ટની કલમ–૧૩૮ ધ્યાને લેતા આ કલમમાં અમુક જોગવાઈઓ આજ્ઞાત્મક છે કે જે આ કલમ હેઠળ ફરીયાદ દાખલ કરતા પહેલાની પૂર્વ શરતો છે, જેનું પાલન કરવું અનિવાર્ય છે, તે સિવાય આ કલમ હેઠળ ફરીયાદ લઈ શકાય નહી કે ફરીયાદ ચાલી શકે નહી જેથી તે અંગે પ્રથમ ચર્ચા કરવી જરૂરી છે. ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટુમેન્ટની કલમ–૧૩૮ ની જોગવાઈ વંચાણે લેતા..........

> **Sec. 138 : Dishonour of cheque for insufficiency, etc., of funds in the account–** *Where any cheque drawn by a person on an account maintained by him with a banker for payment of any amount of money to another person from out of that account for the discharge, in whole or in part, of any debt or other liability, is returned by the bank unpaid, either because of the amount of money standing to the credit of that account is insufficient to honour the cheque or that it exceeds the amount arranged to be paid from that account by an agreement made with that bank, such person shall be deemed to have committed an offence and shall, without prejudice to any other provision of this Act, be punished with imprisonment for a term which may be extended to two years, or with fine which may extend to twice the amount of the cheque, or with both : Provided that nothing contained in this section shall apply unless–(a) the cheque has been presented to the bank within a period of six months from the date on which it was drawn or within the period of its validity, whichever is earlier. (b) the payee or the holder in due course of the cheque, as the case may be, makes a demand for the payment of the said amount of money by giving a notice, in writing, to the drawer of the cheque, within thirty days of the receipt of information by him from the bank regarding the return of the cheque as unpaid, and (c) the drawer of such cheque fails to make the payment of the said amount of money to the payee or, as the case may be, to the holder in due course of the cheque, within fifteen days of the receipt of the said notice. Explanation– For the purposes of this section, "debt or other liability" means a legally enforceable debt or other liability.*

હાલના આ કામે કલમ–૧૩૮ માં પરંતુક (એ) પ્રમાણે તે ચેક છ માસમાં અથવા તો ચેકની નકકી થયેલી મર્યાદામાં બેંકમાં રજુ થયેલો હોવો જોઈએ. જે બાબતમાં **આંક–૧૧** વાળો

ચેક સમયમર્યાદામાં બેંકમાં ભરાયેલ છે જે રીટર્ન થયેલ છે. જેથી ફરીયાદ પક્ષે પરંતુક (એ) નું પાલન થયેલ હોવાનું સાબીત થાય છે.

પરંતુક (બી) ધ્યાને લઈએ તો, ચેક પરત આવ્યાથી દિન–૩૦ માં ચેકની રકમની માંગણી કરતી લેખિત નોટીસ આરોપીને ફરીયાદીએ આપેલી હોવી જોઈએ. આ કામે ફરીયાદ પક્ષે રજુ થયેલ રીટર્ન મેમો જોતાં તેમાં ચેક તા. ૧૧–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજ પરત ફરેલ છે. જેમાં તે ***''એકાઉન્ટ કલોઝડ''*** ના શેરા સાથે પરત આવેલ છે. જયારે આંક–૧૩ થી રજુ થયેલી નોટીસ ધ્યાને લેતા, તે તા. ૨૨–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજ આ કામના આરોપીને જારી કરેલાનું જણાય છે. એટલે કે ફરીયાદીને ચેક પરત ફર્યાની જાણ તા. ૧૧–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજ થયા બાદ દિન–૩૦ માં એટલે કે તા.૨૨–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજ આરોપીને નોટીસ આપેલ છે. જે નોટીસ આરોપીના સરનામે આપવામાં આવેલ છે. આમ, ફરીયાદીએ ચેક પરત ફર્યાની જાણ થયાના દિન–૩૦ માં તે ચેકની રકમની માંગણી કરતી નોટીસ આરોપીને આપેલ છે. જેથી ફરીયાદી દવારા કલમ–૧૩૮ ના પરંતુક (બી) નું પાલન કરવામાં આવેલ છે.

વધુમાં, પરંતુક (સી) મુજબ આરોપીને આંક–૧૫ ધ્યાને લેતાં ફરીયાદી દવારા જે રજીસ્ટર એ.ડી.થી નોટીસ મોકલવામાં આવેલ તે **તા. ૩૦–૦૯–૨૦૨૫** ના રોજ તેઓને બજેલ છે. આમ, આરોપીને આ નોટીસ બજી ગયેલ છે અને આ નોટીસ મળ્યાથી દિન–૧૫ માં તે ચેકના નાણા ચુકવવામાં આરોપી નિષ્ફળ ગયેલ છે આ આ કામે આરોપીએ તેવી કોઈ રકમ ચુકવી આપ્યાનો બચાવ પણ લીધેલ નથી. જેથી ફરીયાદ પક્ષ, કલમ–૧૩૮ ના પરંતુક (સી) મુજબનું પાલન આરોપી દવારા કરેલ ન હોવાનું સાબીત કરવામાં સફળ રહેલ છે.

ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટની કલમ–૧૪૨ (બી) વંચાણે લેતા તમામ આજ્ઞાત્મક જોગવાઈનું પાલન થયા બાદ હાલની આ ફરીયાદ મુદતમાં કોર્ટ સમક્ષ દાખલ થયેલ છે. આમ, આ ફરીયાદ તમામ આજ્ઞાત્મક પુર્વ શરતોનું પાલન કર્યા બાદ દાખલ કરવામાં આવેલ છે જે ફરીયાદ મુદતમાં છે જેનો કોઈ બાધ નડતો નથી.

(૧૦) આ કામે ફરીયાદ પક્ષ તરફથી આરોપી સામે આક્ષેપાયેલા ગુન્હો પુરવાર કરવા માટે **આંક–૭** થી ફરીયાદીએ તેમનું પુરાવારૂપી સોગદનામું રજુ કરી સદર પુરાવારૂપી સોગંદનામાની સરતપાસમાં આંક–૧ થી રજુ ફરીયાદની હકીકતને સમર્થન આપતી વિગતો જણાવેલ છે જેથી અત્રે પુનરાવર્તન ટાળવા માટે તે હકીકતનો ઉલ્લેખ કરેલ નથી. પરંતુ તેની ટુંકમાં વિગત અહી રજુ કરેલ છે. આ કામના આરોપીએ

ફરીયાદીને કાયદેસરના લેણાં પેટે આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ.બેંક દ્વારકા શાખાનો ખાતા નં. ૧૭૦૩૦૧ ૦૦૧૩૬૭ નો ચેક નં. ૦૦૦૬૭૩ તા. ૦૯–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજનો રૂા. ૬૦,૨૩૭/–પુરાનો આપેલ. જે ચેક ફરીયાદીએ તેમની બેંકમાં કલીયરીંગ માટે આપતા સદરહુ ચેક **''એકાઉન્ટ કલોઝડ''**ના શેરા સાથે સ્વીકાર્યા વગર પરત આવેલો અને સદર તકરારી ચેક મુજબના નાણાં વસુલાતની માંગણાની નોટિસ આપ્યા છતાં, આરોપીએ ફરીયાદીને તકરારી ચેક મુજબની રકમ ચુકવી આપેલ નથી. આમ, આરોપીએ નોટીસનો અમલ કરેલ નથી કે ચેકની રકમ ફરીયાદીને વસુલ આપેલ નથી.

આ ફરીયાદીની ઉલટતપાસ આરોપી પક્ષે કરવામાં આવેલ નથી તેમજ આ કામે આરોપીને તથા આરોપીના વિ.વ.શ્રીને પુરતી તકો આપવા છતા તેઓ ફરીયાદીની ઉલટતપાસ કરવા માટે હાજર રહેતા ન હોય જેથી ફરીયાદપક્ષ દ્વારા આંક–૧૮ થી આરોપીનો ઉલટતપાસનો હકક બંધ કરવા માટે અરજી કરવામાં આવેલ હતી. જે મંજુર રાખવામાં આવેલ છે.

(૧૧) સૌ પ્રથમ ફરીયાદવાળો ચેક આરોપીએ ફરીયાદીને કોઈ કાયદેસરની લેણી રકમ કે બીજી જવાબદારી પેટે આપેલ છે કે કેમ, તે નકકી કરવું પડે. જે બાબતમાં ફરીયાદીએ તેમની ફરીયાદમાં તથા સોગંદનામામાં જણાવેલ છે કે, આ કામના આરોપીએ ફરીયાદી પાસેથી વાહન ઉપર લોન પેટે રકમ મેળવેલ અને તે લેણા પેટે ફરીયાદીના નામનો પોતાના ખાતાનો ફરીયાદવાળો ચેક લખી આપેલ છે. આરોપી દવારા ફરીયાદીની ઉલટતપાસ કરવામાં આવેલ નથી. આમ, ફરીયાદી એ આરોપી પાસેથી કુલ રૂા.૬૦,૨૩૭/– પુરા લેવાના છે અને લેણા પેટે આ કામના આરોપીએ આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ.બેંક દ્વારકા શાખાનો ખાતા નં. ૧૭૦૩૦૧૦૦૧૩૬૭ નો ચેક નં. ૦૦૦૬૭૩ તા. ૦૯–૦૯–૨૦૨૫ ના રોજનો રૂા. ૬૦,૨૩૭/–પુરાનો આપેલ આરોપીની પ્લી રેકર્ડ થયા બાદ આરોપી છેલ્લા ઘણા સમયથી હાજર રહયા નથી. આમ, આરોપી હાજર રહેતા ન હોઈ અને કેસ લંબાવતા હોઈ અને ફરીયાદી હાજર રહેતા હોઈ ફરીયાદ પક્ષે **આંક–૧૮** ની અરજી આપી આરોપી પક્ષનો ફરીયાદીની ઉલટતપાસનો હકક બંધ કરવા વિનંતી કરેલ હતી. જે અરજી નીચે આ કોર્ટ દ્વારા **નામ. સર્વોચ્ચ અદાલતના (૨૦૧૪) ૦ એ.આઈ.આર. (એસ.સી) ૨૫૨૮ના ઈન્ડીયન બેંક એસોસીએશન વિ. યુનીયન ઓફ ઈન્ડીયાના ચુકાદામાં આપેલા દિશાનિર્દેશો પૈકી નં. ૪, ૫ મુજબ** આરોપી કોર્ટમાં હાજર થાય ત્યારે તેની પ્લી નોંધાતી હોય ત્યારે આરોપીએ બી.એન.એસ.એસની કલમ–૨૭૪ મુજબ તેમનો બચાવ રજુ કરવો પડે અને પછી આરોપીના બચાવના પુરાવા માટે કેસ રાખવો પડે, સિવાય કે આરોપી દ્વારા ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૪૫(૨) મુજબ ફરીયાદીને રીકોલ કરી ઉલટતપાસ કરવા

પરવાનગી માંગતી અરજી આપી હોય. હાલના કેસમાં આરોપીની પ્લી નોંધાઈ ત્યારે આરોપીએ બી.એન.એસ.એસની કલમ-૨૭૪ મુજબનો કોઈ ડિફેન્સ રજુ કરેલ નથી કે બાદમાં ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૪૫ (૨) મુજબ ફરીયાદીને રીકોલ કરી ઉલટતપાસ કરવા પરવાનગી માંગતી અરજી આપી હોય **તેવું બનેલ નથી.** હાલના કેસમાં આરોપીની પ્લી નોંધાઈ ત્યારે આરોપીએ બી.એન.એસ.એસની કલમ-૨૭૪ મુજબનો કોઈ ડીફેન્સ રજુ કરેલ નથી કે, બાદમાં ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૪૫(૨) મુજબની ફરીયાદીને રીકોલ કરવા અરજી આપેલ નથી એટલે કે, આરોપી ફરીયાદીની ઉલટતપાસ કરવા માંગતા નથી તેવું સાબિત થાય છે. જેથી સદરહુ નામ.સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા મુજબ આરોપી પક્ષે ફરીયાદીની ઉલટતપાસનો હકક બંધ કરવામાં આવેલો છે. આમ, ફરીયાદીએ તેમની ફરીયાદમાં જણાવેલી હકીકતો તેમની સરતપાસ મારફતે સાબિત કરેલ છે. જયારે આરોપી પક્ષે તેમનો કોઈ બચાવ રજુ કરેલો નથી. આમ, ફરીયાદ પક્ષે ફરીયાદ વાળો ચેક આરોપીએ કોઈ લેણા કે જવાબદારી પેટે આપેલો હોવાનું સાબિત કરવાની પ્રાથમિક જવાબદારી નિભાવેલ છે. વધુમાં, ધી. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૯ ની જોગવાઈ મુજબ આરોપીએ આપેલ ચેક કોઈ કાયદેસરની લેણી કે જવાબદારી પેટે આપેલો હોવાનું કોર્ટ અનુમાન કરી લેવાનું છે અને તેનાથી વિરૂઘ્ધનું સાબિત કરવાની જવાબદારી આરોપીના શીરે છે.

(૧૨) ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૯ ની જોગવાઈ નીચે મુજબ છે.

> **Sec. 139 : Presumption in favour of holder–** *It shall be presumed, unless the contrary is proved, that the holder of a cheque received the cheque of the nature referred to in section 138 for the discharge, in whole or in part, of any debt or other liability.*

જે મુજબ, વિરુઘ્ધનું સાબીત ન થાય ત્યાં સુધી એવું માની લેવું જોઈશે કે, ચેકને ધારણ કરનારે તે ચેક કલમ-૧૩૮ મા જણાવ્યા મુજબની કોઈ કાયદેસરની લેણી રકમ કે બીજી જવાબદારીના સંપુર્ણ કે અંશત: પાલન માટે જ મેળવેલો છે.

આરોપીને આ અનુમાનથી વિરુઘ્ધનું સાબીત કરવું પડે અને અનુમાનનું ખંડન કરવું પડે. જે માટે આરોપીએ પોતે સાહેદ તરીકે જુબાની આપવાની જરૂર નથી. પરંતુ, પ્રિપોન્ડરન્સ ઓફ પ્રોબેબીલીટીઝના ધોરણ મુજબ આરોપીએ શકયતાદર્શી પુરાવો આપવો પડે અને તેવો પુરાવો આરોપી દવારા ફરીયાદીની તથા તેના સાહેદોની ઉલટતપાસ દવારા પણ રજુ કરી શકે છે.

હાલના કામે આરોપીએ પોતે કોઈ બચાવ રજુ કરેલો નથી કે ફરીયાદીની ઉલટતપાસ કરેલ

નથી. તે સંજોગોમાં આરોપી ઉપર જે કલમ–૧૩૯ મુજબનો સાબીતીનો બોજો છે તે આરોપીએ નિભાવેલ નથી અને ફરીયાદીની તરફેણમાં ઉત્પન્ન થયેલ કલમ–૧૩૯ મુજબના અનુમાનનું ખંડન કરેલ નથી. ફરીયાદ પક્ષે આરોપીએ ફરીયાદી પાસે વાહન ઉપર લોન પેટે રકમ લીધેલ છે અને તે લેણી રકમની ચુકવણી પેટે ફરીયાદવાળો ચેક આપેલો હોવાનું જણાવેલ છે, જેનો પણ આરોપી પક્ષે ઈન્કાર કરેલ નથી કે ખોટું હોવાની તકરાર લીધેલ નથી. ફરીયાદ પક્ષે **આંક–૧૧ થી આરોપીએ આપેલ ચેક રજુ કરેલો છે. જે આંક–૧૨ વાળા રીટર્ન મેમા મુજબ ''એકાઉન્ટ કલોઝડ'' ના શેરા સાથે પરત ફરેલ છે.** ફરીયાદીએ આરોપીને **આંક–૧૩ વાળી નોટીસ આપેલ છે** અને તે નોટીસ આરોપીને બજી ગયેલ છે પરંતુ આરોપીએ તે નોટીસનો જવાબ આપેલો નથી કે પોતાનો કોઈ બચાવ રજુ કરેલો નથી. જેથી આરોપીએ ફરીયાદીની તરફેણમાં ઉત્પન્ન થયેલ અનુમાનનું ખંડન કરેલ નથી.

(૧૩) વધુમાં, હાલના કેસમાં ફરીયાદીએ રજુ કરેલ **આંક–૧૨** વાળા રીટર્ન મેમો જોતા તે રીટર્ન મેમો આરોપીની બેંક દવારા આપવામાં આવેલ છે જેમાં ફરીયાદી વાળો ચેક **''એકાઉન્ટ કલોઝડ''** ના શેરા સાથે પરત કરેલ હોવાનું જણાવેલ છે. વધુમાં, તે રીટર્ન મેમામાં તકરારી ચેકના નંબર લખેલા છે. આમ આ કામે આરોપીએ ફરીયાદીને તકરારી ચેક આપી પોતાના ખાતામાં ફંડ નહી રાખી. તેવું માનવાને કારણ રહે છે.

(૧૪) આમ, સમગ્ર રીતે ફરીયાદ પક્ષ સાબીત કરવામાં સફળ રહેલ છે કે, ફરીયાદીની રકમ લેણી પડે છે, જેની ચુકવણી પેટે આરોપીએ ફરીયાદીને તકરારી **આંક–૧૧** વાળો ચેક આપેલો. જે ચેક આરોપીની બેંક દવારા ''**એકાઉન્ટ કલોઝડ**''ના શેરા સાથે વગર સ્વિકારાયે પરત ફરેલ હોઈ આરોપીએ ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ મુજબનો ગુનો કરેલો હોવાનું સ્પષ્ટ સાબીત થાય છે. આરોપી પક્ષ કલમ–૧૩૯ મુજબનું અનુમાનનું ખંડન કરવામાં સદંતર નિષ્ફળ રહેલ છે.

(૧૫) આરોપી પક્ષે ફરીયાદીની ઉલટતપાસ કરેલ નથી, જુબાનીમાં લખેલી વિગતોનો ઈન્કાર કરેલ નથી. તે સંજોગોમાં ફરીયાદીએ તેમની ફરીયાદમાં, જુબાનીમાં તથા રજુ કરેલ દસ્તાવેજોની સંપૂર્ણ વિગતોથી ફરીયાદ સાબીત કરેલ છે તેમ સ્પષ્ટપણે કહી શકાય. આમ, ફરીયાદ, રજુ દસ્તાવેજો તથા મૌખીક પુરાવા અને દલીલને ધ્યાને લેતાં આરોપીએ આપેલ **આંક–૧૧** વાળો ચેક ફરીયાદી બેંકને ફરીયાદીની કાયદેસરની લેણી રકમ પેટે આપેલા હોવાનું તથા તે ''**એકાઉન્ટ કલોઝડ**'' ના શેરા સાથે વગર સ્વિકારાયે પરત આવેલો હોઈ અને આરોપીને ફરીયાદીએ નોટીસ આપવા છતાં

અને આરોપીને નોટીસની જાણ થવા છતાં આરોપીએ તે ચેકની રકમ ફરીયાદીને ચુકવી નહી આપી ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ મુજબનો ગુનો કરેલ હોવાનું સાબીત થાય છે. આમ, ફરીયાદ પક્ષની દલીલોમાં વજુદ જણાય છે અને ફરીયાદ પક્ષની રજુઆતો માનવાપાત્ર જણાય છે. જેથી મારો મુદા નં.૧ નો જવાબ હું હકારમાં ઠરાવું છુ.

(૧૬) ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ ના ભંગ બદલના ગુનામાં ૨ વર્ષની કેદ તથા ચેકની રકમથી ડબલ રકમની દંડની જોગવાઈ કરેલી છે. હાલનો કેસ સમન્સ ટ્રાયબલ કેસ તરીકે ચાલેલ છે. ફરીયાદીના આરોપી પાસેથી રૂા. ૬૦,૨૩૭/– લેણા નિકળતા હોય અને તે લેણા પેટે આરોપીએ તકરારી ચેકો આપેલ છે અને તે બાબતે હાલની ફરીયાદ દાખલ થયેલ છે. આરોપીને હાલના કેસમાં સમન્સ બજયા બાદ હાજર થયા છે અને તેઓ વકીલ મારફતે હાજર રહેલ છે. ત્યાર બાદ આરોપી એ પોતાની સામેના આ કેસમાં કોઈ ગંભીરતા દાખવેલ નથી. સમન્સ ટ્રાયબલ કેસમાં સજાની જોગવાઈ બાબતે આરોપીને સાંભળવાની જરૂર નથી. **હાલના કેસની તકરાર તેમજ ગુનાની ગંભીરતા ધ્યાને લેતાં પણ આરોપીને ૨ (બે) વર્ષની સાદી કેદની સજા ફટકારવામાં આવે તો ન્યાયોચીત જણાય છે.** ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ મુજબના કેસો ચલાવવામાં ઘણો સમય જાય છે. આ સમય દરમ્યાન ફરીયાદીને દાવા કરવાનું લીમીટેશન પણ કપાતું રહે છે. આરોપીએ ફરીયાદીને કોઈ રકમ ચુકવેલ નથી. આ કામે આરોપીને ઉપર જણાવ્યા મુજબ ૨ વર્ષની સાદી કેદની સજા કરવાનું વ્યાજબી જણાય છે. સાથે સાથે બી.એન.એસ.એસની કલમ–૩૯૫ મુજબ ફરીયાદીને વળતર ચુકવવાનો હુકમ કરવામાં આવે તો વધુ ન્યાયોચીત જણાય છે. આમ, આ કામના તકરારી ચેકની રકમ **રૂા. ૬૦,૨૩૭/– (અંકે રૂપીયા સાંઈઠ હજાર બસો સાડત્રીસ પુરા)** છે. જેથી તે રકમ જો વળતર પેટે ફરીયાદીને ચુકવવામાં આવે તો ન્યાયોચીત જણાતું હોય જે મુજબ નીચે મુજબ આખરી હુકમ કરવામાં આવે છે.

:: <u>હુકમ</u> ::

(૧) ક્રિમીનલ કેસ નં. ૮૩/૨૦૨૬ ના કામે આરોપી અકબર દાઉદ રાડીયા, રહે. શાંતિનગર, હુશેની ચોક, વારવાળા તા. ઓખામંડળ જી. દેવભૂમિ દ્વારકા વાળા નાઓને બી.એન.એસ.એસની કલમ–૨૭૮(૨) અન્વયે ધી નેગોશિયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ મુજબના ગુના સબબ દોષિત ઠરાવીને બે વર્ષ ની સાદી કેદની સજા ભોગવવાનો અને **રૂા. ૬૦,૨૩૭/– (અંકે રૂપીયા સાંઈઠ હજાર બસો સાડત્રીસ પુરા)** દંડ તરીકે ભરવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૨) આરોપીએ જણાવેલ દંડની રકમ જમા ન કરાવ્યેથી ડીફોલ્ટ પેટે વધુ ૪ (ચાર) માસની સાદી કેદની સજા ભોગવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૩) વધુમાં, એવો હુકમ કરવામાં આવે છે કે, આરોપીએ, જણાવેલ દંડની રકમ જમાં કરાવ્યેથી તે રકમ **રૂા. ૬૦,૨૩૭/- (અંકે રૂપીયા સાંઈઠ હજાર બસો સાડત્રીસ પુરા)** ફરીયાદીને વળતર પેટે ચુકવી આપવા.

(૪) વધુમાં આરોપીએ હાલના ગુનાના કામે જો કોઈ સજા ભોગવેલ હોય તો તે મજરે આપવી તેવો હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૫) આ કામના આરોપી આજરોજ પણ હાજર નથી જેથી આરોપી વિરુધ્ધ પકડ વોરંટ કાઢવા હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૬) આરોપી પકડાઈ આવેથી સજા વોરંટ ભરવા તથા આ હુકમની નકલ આરોપી ને વિનામુલ્યે આપવા હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૭) આરોપીના જામીન તથા જામીન ખત જો હોય તો રદ કરવા હુકમ કરવામાં આવે છે.

આ હુકમ આજ તા. ૦૮ મી, માહે-જુલાઈ, સને ૨૦૨૬ ના રોજ ખુલ્લી અદાલતમાં વાંચી, સંભળાવી, સહી કરી જાહેર કરવામાં આવ્યો.

તારીખ : ૦૮-૦૭-૨૦૨૬
ખંભાળીયા.

(શ્રી કમલેશ ચેતનભાઈ મંઘાણી)
ચીફ જ્યુડીશ્યલ મેજીસ્ટ્રેટ
જજ કોડ નં. જીજે ૦૦૮૨૩